

Інституціональна структура соціально–економічних відносин в системі землекористування у вимірі національного простору

Предметом дослідження є методологічні засади системи землекористування.

Метою дослідження є формування категоріальної структури соціально–економічних відносин у системі землекористування.

Методи дослідження. У роботі використано сукупність наукових методів і підходів, у тому числі системний, логічний, просторовий, структурно–функціональний.

Результати роботи. У статті представлено класифікацію сформованих просторових систем які відображають сучасну загальну категоріальну картину інституціональної структури соціально–економічних відносин в системі землекористування.

Галузь застосування результатів. Система соціально–економічних наук, містобудування, землеустрій, державне управління.

Висновки. На перетині конгруентності (зближення) інституцій «землеустрою» та «містобудування», де об'єктами вивчення є поняття «земля» і «територія» виникає поняття «простір». Просторовий підхід в розумінні проблем землекористування характеризується високим рівнем комплексності оцінки економічних процесів. Неможливість використання необхідного простору для існування, розташування та господарювання інституцій, які виступають фактором суспільних перетворень є основною причиною низького розвитку економіки і загального рівня життя суспільства. Поводження кожного суб'єкта соціально–економічних відносин диктується тими правилами і нормами які притаманні конкретній просторовій системі його перебування, що і зароджує базовий конфлікт інтересів.

Ключові слова: просторовий підхід, соціально–економічні відносини, система землекористування, планування.

БЕГАЛЬ І.І.

Інституціональна структура соціально–економічних відносин в системі землекористування у вимірі національного простору

Предметом дослідження є методологічні засади системи землекористування.

Метою дослідження є формування категоріальної структури соціально–економічних відносин у системі землекористування.

Методи дослідження. В роботі використано сукупність наукових методів і підходів, у тому числі системний, логічний, просторовий, структурно–функціональний.

Результати роботи. В статті представлено класифікацію сформованих просторових систем які відображають сучасну загальну категоріальну картину інституціональної структури соціально–економічних відносин в системі землекористування.

Область застосування результатів. Система соціально–економічних наук, містобудування, землеустрій, державне управління.

Висновки. На перетині конгруентності (зближення) інституцій «землеустрою» та «містобудування», де об'єктами вивчення є поняття «земля» і «територія» виникає поняття «простір». Просторовий підхід в розумінні проблем землекористування характеризується високим рівнем комплексності оцінки економічних процесів. Неможливість використання необхідного простору для існування, розташування та господарювання інституцій, які виступають фактором суспільних перетворень є основною причиною низького розвитку економіки і загального рівня життя суспільства.

ведение каждого субъекта социально–экономических отношений определяется теми правилами и нормами которые являются присущими конкретной пространственной системе его пребывания, и порождают базовый конфликт интересов.

Ключевые слова: пространственный подход, социально–экономические отношения, система землепользования, планирования.

ВЕHAL I.I.

Institutional structure of socio–economic relations in the land use system under the national framework

The subject of the study is the methodological principles of the land use system.

The purpose of the study is forming of the categorical structure of the socio–economic relations in the land use system.

Research methods. In the paper a set of scientific methods and approaches are applied including systemic, logical, spatial, structural and functional.

Results of work. The article presents classification of the available spatial systems reflecting current general categorical image of the institutional structure of socio–economic relations in the land use system.

The field of application of the results. Social and Economic Sciences, Urban Planning, Land Management, Public Administration.

Conclusions. At the intersection of congruence (convergence) of «land management» and «urban planning» institutions, where the objects of study are the concept of «land» and «territory», the concept of «space» appears. The spatial approach in the context of the land use issues is characterized by the high level of complexity of estimation of economic processes. The impossibility of use of the necessary space for the existence, location and management of institutions acting as a factor in social transformations is the major cause of low speed of economic development and common standard of living of a society. The treatment of an each subject of socio–economic relations is defined by the rules and norms that are inherent in the particular spatial system of its stay, which also gives rise to a basic conflict of interests.

Key words: spatial approach, socio–economic relations, land use system, planning.

Постановка проблеми. Одним із найскладніших і найсуперечливіших питань в сучасній економічній теорії є і залишається питання розвитку земельних відносин. Складність проблеми полягає в тому, що система землекористування є багатоплановою і характеризується великим набором інтересів суб'єктів діяльності відносно різних сфер життя.

Крім того, дослідження ускладнює і той факт, що земельні ресурси, як основний об'єкт земельних відносин є надзвичайно різноманітними та багатифункціональними. А питання виявлення, вибору та закріплення їх раціонального цільового призначення, що відповідає сучасним соціально–економічним реаліям, на жаль не вирішене.

Аналіз досліджень та публікацій з проблеми. Питання теоретико–методологічних засад землекористування в економіці стало актуальнішим внаслідок проведення децентралізації влади та активного світового інтеграційного про-

цесу. Тому цілком логічним є те, що дана проблема стала центром уваги досліджень науковців останніх років. Ґрунтовні дослідження у цьому напрямку здійснили М.А. Хвесик [1], В.А. Голян [2], А.М. Третьяк [3], А.Г. Мартин [4], О.С. Дорош [5], Ш.І. Ібатуллін [6], Т.О. Євсюков [7], О.В. Сокаль [8] та ін. Проте, під час дослідження проблем землекористування науковці найчастіше акцентують увагу на вивчені землі як природнього ресурсу. Це пояснюється тим, що земля в сільському господарстві є основним засобом виробництва якості якого визначається напрямом використання землі суб'єктом виробництва, що приписує їй характеристику – предмету праці.

Розуміння проблем використання земельних ресурсів в площині сільськогосподарського виробництва є дуже важливим, оскільки саме це є базою забезпечення продовольчої безпеки не тільки населення України, а й світу. Це твердження є безсумнівно справедливим тому, що українські

чорноземи, за різними даними, становлять приблизно 9 відсотків світових запасів та 30 відсотків – європейських і поводження з безцінним ресурсом має заслуговувати окремої великої уваги.

Проте, земельні ресурси є необхідною складовою усіх без винятку галузей народного господарства та суспільного відтворення. Цей факт наводить нас на думку про необхідність більш широкого осмислення значення і ролі земельних ресурсів в суспільстві через розкриття інституціональної структури соціально–економічних зв'язків в землекористуванні.

Мета статті. Відповідно, метою даного дослідження є спроба класифікації і організації елементів сучасної інституціональної структури соціально–економічних відносин в системі землекористування.

Виклад основного матеріалу. Той факт, що земля є основним національним багатством залишається незаперечним, що навіть зазначається у статті 1 Земельного кодексу України. [9]. Земля є основою матеріального і духовного виробництва. Від рівня ефективності використання землі, як ресурсного різновиду, залежить розвиток продуктивних сил, масштаби виробництва і матеріального благополуччя народу.

Земля є продуктом природи, природною основою, першою матеріальною передумовою та умовою процесу виробництва і праці [10].

В соціальній значимості землі як ресурсу природи багатозначного використання найважливішим є її функціонування як просторово–територіального базису розвитку суспільства.

Адже, наприклад, для розміщення населення, що бере участь в економічних відносинах і є основною продуктивною силою виробництва матеріальних та нематеріальних благ, необхідна територія, а вона в свою чергу, в межах цього розміщення, має відповідати потребам населення та суб'єктам господарської діяльності.

Територія також є необхідною і для розташування засобів виробництва, адже саме вони є визначальною у необхідності кількості і якості продуктивних сил, що розташовуються на цій території.

Нерозривність земельного і територіального ресурсу наводить нас на думку, що поняття «земля» і «територія», можна вважати тотожними. Хоч на перший погляд ототожнення цих понять є методологічною помилкою, але поняття «територія» – це лише, хіба, не обезприроднене понят-

тя «землі»? З однієї сторони вони різногалузеві, предметом дослідження яких виступає «землеустрій» [11] та «містобудування» [12], а з іншої є елементами однієї системи – «системи землекористування», де їх поєднання дає можливість аналізувати використання земельних ресурсів не лише зі сторони «природної матерії», а й із сторони «соціальної», що в сукупності дасть нам більш широке розуміння «соціально–економічних відносин» які виникають між суб'єктами, не тільки з приводу виробництва, розподілу, й споживанням матеріальних благ, відносин власності на засоби виробництва і виготовлення продуктів, а й як певного інструменту організації комфортного, сталого та сприятливого життєвого середовища населення, що є основою економічного благополуччя.

На перетині конгруентності (зближення) інституцій «землеустрою» та «містобудування», де об'єктами вивчення є поняття «земля» і «територія» виникає поняття «простір», яке поєднує усі притаманні властивості двох попередніх. (рис.1).

Крім того найбільшою його перевагою як методологічного підходу є здатність відображати усю сукупність елементів наповнення конкретної системи.

Таким чином, для більш комплексного розуміння поняття простору, потрібно зробити логічний перехід від застосування поняття «земля» і «територія» на поняття «простір»

Отже, користуючись просторовим підходом розуміння проблеми, можемо сказати, що «система землекористування» – це процес освоєння та використання простору, що являє собою сукупність соціально–економічних перетворень між усіма суб'єктами в межах конкретної інституціональної системи економічних відносин.

Чіткий підхід до розуміння використання простору як категорії мислення в економічній теорії і практиці належить Бистрякову І.К [13]. У своїх статтях автор чітко підкреслює проблеми раціонального використання просторового ресурсу з позицій вимог сучасних соціально–економічних відносин, а також робить акцент на методологічних питаннях, пов'язаних з процесами створення відповідних передумов щодо самоорганізації середовища життєдіяльності. Ним сформульовано ряд принципів до розуміння методології просторового підходу в соціально–економічних процесах. Зокрема, вирізняється, те що просторовий підхід орієнтований на високий рівень комплекс-

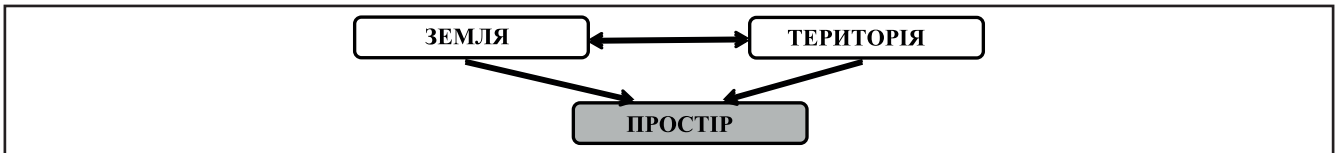

Рисунок 1. Методологічна схема переходу на комплексний просторовий підхід

сності в оцінках і методах управління економічними процесами. Зазначається, що це теоретичне узагальнення можна простежити на різних явищах економічного порядку, таких, наприклад, як еволюція розуміння категорії кластер. Завдяки використанню просторового підходу забезпечується підвищення якості управління і, відповідно, збільшення специфічного організаційно-економічного ефекту. Також автором підкреслюється найголовніша властивість простору, а саме те, що завдяки різноманітній діяльності людини він має властивість формування, зміни, розвитку і функціонування у конкретних цілях. Саме в цій площині, на думку автора, відбувається пошук необхідного оптимального масштабу господарських процесів.

Бистряков І.К. також підкреслює практичну спрямованість використання просторового ресурсу, а саме зазначає, що найчастіше йде пошук не найприйнятнішого з погляду суспільних інтересів варіанта використання простору, а найприбутковішого. Так зароджується конфлікт інтересів, а подальший вибір стосується лише форми його прояву.

З трьох складових: бізнес — населення — представницькі органи влади на сьогодні найменш підготовленими до боротьби за фізичний і суспільний простір виявилися представницькі органи влади. Першопричиною цього є недостатнє усвідомлення їх власної ролі врегулюванні суспільних відносин і недосконале законодавство.[13]

Великий вклад в розвиток просторового підходу та розуміння різних соціальних перетворень зробив соціолог П.Сорокін який у 20-і рр. ХХ ст. дав ідею про можливість і необхідність представляти все різноманіття, що відбуваються в суспільстві явищ поміщеними в категорію «соціальний простір».

У своїх роботах автор зазначає, що соціальний простір докорінно відрізняється від простору геометричного. Люди, що знаходяться поблизу один від одного в геометричному просторі (наприклад, король і його слуга...), в соціальному просторі відокремлені величезною дистанцією та навпаки, люди, що знаходяться дуже далеко один від од-

ного в геометричному просторі (наприклад, два брата або єпископи, які сповідують одну релігію ...), можуть бути дуже близькі соціально. Людина може подолати тисячу миль в геометричному просторі, не змінив свого положення в соціальному, і навпаки залишившись в тому ж геометричному просторі, він може радикально зміни своє соціальне положення. На думку П.Сорокіна оприділити положення людини чи будь якого соціального явища в соціальному просторі означає оприділити його (їх) відношення до інших людей і інших соціальних явищ по відношенню до «точки відліку». Люди, що належать до однакових соціальних груп і виконують практично ідентичну функцію в межах кожної з цих груп, знаходяться в однаковому соціальному становищі. Ті ж, у кого спостерігаються деякі відмінності, знаходяться в різному соціальному становищі. Чим більше схожості в положенні різних людей, тим ближче вони один до одного в соціальному просторі і навпаки» [14]. Соціальний простір П. Сорокіна є трьохвимірним оскільки містить економічну, політичну і соціальну (професійну) складову загального простору. Проте дослідник одночасно зазначає про багатовимірність загального простору, оскільки існує більше трьох варіантів угруповання людей за соціальними ознаками.

На нашу думку, для більш практичного розуміння функціонування системи землекористування, одночасно поєднуючи соціальну і економічну складову відносин між суб'єктами різних соціально-просторових груп необхідно зробити певну категоріальну класифікацію яка б відображала картину сьогоднішніх перетворень, що і буде характеризувати інституціональну структуру соціально-економічних відносин в системі землекористування. (рис 3)

Саме недооцінка організаційно-інституціонального чинника територіального планування землекористування є одним з основних недоліків земельної політики, що здійснювалася раніше. Недостатня увага приділяється інституціональним змінам і в сучасних стратегічних розробках на перспективу. Тому оновлення організацій-

СОЦІАЛЬНО–ТРУДОВІ ПРОБЛЕМИ

них структур відповідно до завдань економічного розвитку системи землекористування передбачає створення відповідних інституціональних основ. Д.Норт вважає, що «те, як організації виникають і розвиваються, в основному визначається інституціональною основою» [7].

Отже, у вершину класифікації групи першого рівня соціально–економічної відносин, слід закласти загальну структуру суспільства, яка відображається відповідно в 3 просторово замкнених системах А– Державний простір, В– Громадський простір, С– Економічний простір.

Під державним простором слід розуміти – функціонування системи правових, адміністративно–управлінських, податкових, судових, оборонно–захисних інституцій, що забезпечують стає, комфортне і сприятливе життєве середовище.

Під громадським простором слід розуміти – основний індикатор ефективності функціонування державного простору, що собою являє набір суспільних благ на конкретній території, що утворилося в результаті діяльності економічного простору.

Під економічним простором слід розуміти господарську систему, функціонування та розвиток якої направлені на отримання прибутку шляхом задоволення потреб усього населення в товарах та послугах. Є результатом поєднання факторів виробництва та їхньої взаємодії з державним простором, що виступає як представник громадських інтересів.

Другий рівень структури соціально–економічних відносин є складовим першого і складається з окремих просторових систем які підпорядковуються материнській системі де:

а – основні загальні просторові системи другого рівня державного простору

б – основні загальні просторові системи другого рівня громадського простору

с – основні загальні просторові системи другого рівня економічного простору.

Кожна просторова с системи другого рівня виражається в існуванні і діяльності конкретної інституції яка має свою функцію відносно першого.

Виділені просторові системи є складовими єдиного національного простору, що в свою чергу, в умовах глобалізації, взаємодіють з іншими просторовими утвореннями, що найбільш відповідають національним інтересам. В процесі такої взаємодії зміни відбуваються в більш економічно слабшій інституціональній структурі.

Основними ускладнюючими факторами функціонування системи землекористування є те що:

1. Поводження кожного суб'єкта диктується тими правилами і нормами які притаманні конкретній просторовій системі його перебування. Саме тому мета і цілі суб'єктів діяльності різні, що створює базовий конфлікт інтересів навколо конкретного об'єкту відносин.

2. Ідентифікація відношення суб'єкта конфлікту до першого рівня інституціональної структури елементів соціально–економічних відносин дає змогу зрозуміти його інтереси і цілі та прийняти правильне управлінське рішення суб'єктами державного простору, від якості якого залежить рівень розвитку держави.

3. Невідповідність просторового ресурсу або його диспропорційність потребам соціально–економічних відносин – є основним гальмуючим фактором який є результатом невизначеності стратегії організації простору, що в системі землекористування виражається як система заходів з просторового (територіального) планування, що розподіляє та закріплює можливе існування певних просторових елементів.

Зважаючи на твердження, що система землекористування є проекцією вже існуючої структури соціально–економічних відносин на конкретній території, можемо сказати, що вона і є основним фактором утворення нової.

Опираючись на дане узагальнення, виникає необхідність сформулювати інституціональний закон просторового планування – неможливість використання необхідного простору для існування, розташування та господарювання інституцій, які виступають фактором суспільних перетворень і є основною причиною їх повної відсутності.

Рисунок 2. Стадії освоєння простору

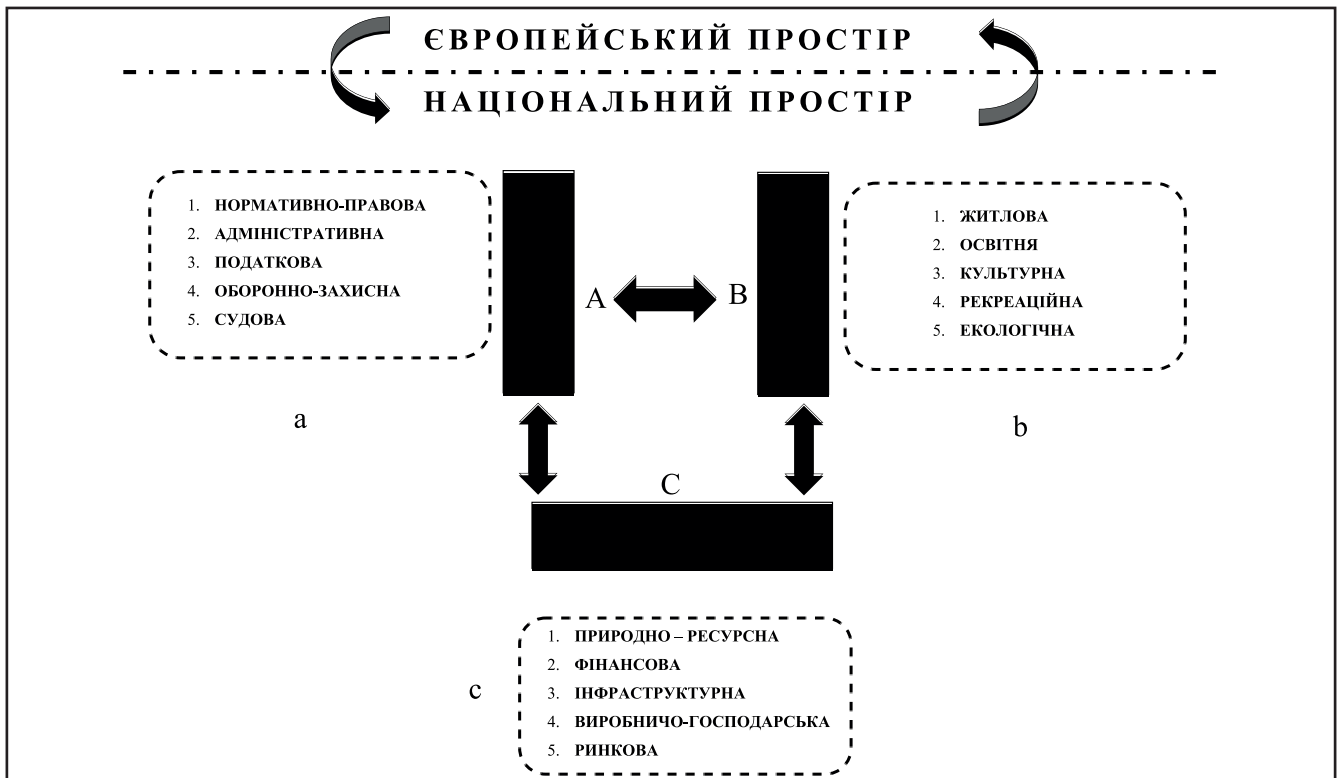

Рисунок 3. Класифікація соціально-економічних просторових систем у вимірі національного простору

Оскільки, вони в сукупності є економічними агентами національної економіки то це призводить до низького розвитку як її так і загального рівня життя суспільства.

В процесі освоєння простору можливо виділити три стадії (рис.2).

1. Планування – процес оцінки, аналізу, раціонального розподілу простору для створення можливості виникнення нових просторових елементів та сталого функціонування існуючих.

2. Проектування – процес прийняття більш точних організаційних та технічних рішень щодо реалізації плану.

3. Реалізація – процес сполучення усіх факторів виробництва, для задоволення потреб населення.

Особлива увага повинна приділятися контролю цих процесів. На етапі якого повинні взаємодіяти державне та громадське середовище з економічним.

Просторове (територіальне) планування сьогодні виступає одним із невід'ємних атрибутів управлінської діяльності розвинених країн в сфері землекористування. Саме завдяки сучасним планам і програмам можливе ефективно використання ресурсів усіх рівнів та видів: забезпе-

чення якості середовища проживання, збереження культурної спадщини, задоволення потреб громади, узгодження індивідуальних запитів тощо. Відповідно, планувальні документи дедалі більше нагадують креативні інформаційні моделі, створені за критеріями мережевого суспільства, з урахуванням глобальних викликів та потенціалу тієї чи іншої території [15]

Просторовий підхід у територіальному плануванні землекористування орієнтує на високий рівень комплексності не тільки оцінок, а й методів управління процесами перерозподілу земельних ресурсів, які суттєво відрізняються від сформованих традиційних стереотипів. Сутність його полягає в тому, що він об'єднує два важливі елементи – територіальне планування землекористування та планування відносин сталого землекористування, які взаємодіють між собою через механізми впорядкування (екологічні, економічні та соціальні), що максимально забезпечує охоплення процесів господарського використання земельних ресурсів, досягаючи за рахунок цього планованого підвищення якості управління землекористуванням і, відповідно, значного специфічного організаційно-економічного ефекту. У цьому контексті територіальний економічний

СОЦІАЛЬНО–ТРУДОВІ ПРОБЛЕМИ

відтворювальний процес – це особливий простір, що охоплює розширене відтворення продуктивних сил території та адекватних земельних відносин. У свою чергу будь–який простір чи територія є своєрідним майданчиком господарювання та взаємодії багатьох суб'єктів різного характеру діяльності, масштабу і форм власності. А інституціональні рамки сталого розвитку коригуватимуть систему управління на місцевому, локальному та господарському рівнях[3].

Висновки

Необхідність впровадження просторового підходу до розуміння суспільних явищ і їх перетворень в сучасній економічній теорії актуалізує як розгортання просторових досліджень у різних сферах життєдіяльності так і спробу переходу на кластерну форму організації виробничих процесів в економіці.

Акцент зроблено на процесах, що пов'язані з методологічними засадами розвитку просторового планування і удосконалення системи землекористування, оскільки утворення і наповнення просторових систем у структурі просторового планування є основним капіталізаційним чинником земельних ресурсів.

З цією метою, автором було ідентифіковано і впорядковано групи соціально–економічних відносин, що представлені як замкнуті просторові системи та їх елементи. Окреслені просторові системи покладено в основу інституціональної структури системи землекористування, яка являє собою систему факторів, що лежать в основі закономірності розвитку соціально–економічних явищ.

Система землекористування сьогодні виступає найбільшим візуальним індикатором ефективності роботи інституцій держави, оскільки вона є проекцією соціально економічних відносин в конкретній просторовій системі.

На нашу думку, роботу над організацією, побудовою, освоєнням життєвого простору необхідно починати з удосконалення системи землекористування, оскільки вона одночасно є і наслідковим і першопричинним фактором використання території. При цьому політика держави повинна бути спрямована на раціональну організацію всього простору, як єдиного життєвого середовища проживання людини та проведення заходів спрямованих на сприяння капіталізації землі як ресурсу шляхом удосконалення інституціональної структури соціально–економічного простору.

Список використаних джерел

1. Сталий розвиток: світоглядна ідеологія майбутнього: [монографія] / [Хвесик М.А., Бистряков І.К., Левковська Л.В., Пилипів В.В.]; за ред. акад. НААН України М.А. Хвесика. – К.: Державна установа «Інститут економіки природокористування та сталого розвитку НАН України», 2012. – 465 с.
2. Хвесик М. А., Голян В. А. Інституціональне забезпечення землекористування: теорія і практика: Монографія // К.: Книжкове вид–во НАУ. – 2006. – С. 260.
3. Третяк А.М. Концептуальні засади розвитку в Україні сучасної багатофункціональної системи управління земельними ресурсами / А.М. Третяк, Р.М. Курильців, Н.А. Третяк // Землевпорядний вісник. – 2013. – № 9. – С. 25–28.
4. Мартин А. Г. Регулювання ринку земель в Україні: монографія // К.: Аграр Медіа Груп. – 2011. – С. 254.
5. Дорош О. Організаційно–інституціональне забезпечення територіального планування землекористування сільських територій // Економіст. – 2015. – № 8. – С. 22–25.
6. Ібатуллин Ш. І. Капіталізація земель приміських зон великих міст: теорія, методологія, практика // К.: НАУ. – 2007. – Т. 259.
7. Мартин А. Г., Євсюков Т. О. Стан земельних відносин як стримуючий фактор розвитку продуктивних сил України // Матеріали міжнародної наукової конференції, м. Київ. – 2009. – Т. 20. – С. 289–292.
8. Сакаль О. В. Облік земельних ресурсів як передумова ефективного земельного адміністрування. – 2013.
9. Земельний кодекс України від від 25.10.2001 № 2768–III [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2768-14>
10. Третяк А. М. Наукові основи землеустрою. // К.: ТОВ «Центр земельної реформи України», 2002. – С. 10.
11. Закон України «Про землеустрій» від 22.05.2003 № 858–IV. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/858-15>
12. Закон України «Про основи містобудування» від 16.11.1992 № 2780–XII. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2780-12>
13. Бистряков І. К., Манцевич Ю. М. Використання простору у площині суспільних перетворень в Україні // Вісник Національної академії наук України. – 2015. – № 11. – С. 67–76.
14. Сорокин П. А. Человек. Цивилизация. Общество / Общ. ред., сост. и предисл. А. Ю. Согомонов: Пер. с англ. – М.: Политиздат, 1992. – 543 с.

15. Маруняк Є. О. Територіальне (просторове) планування: зміст, еволюція та основні сучасні напрями // Український географічний журнал. – 2014. – №. 2. – С. 22–31.

References

1. Bystriakov I.K., Levkovska L.V., Pylypiv V.V.]; za red. akad. NAAN Ukrainy M.A. Khvesyka. – K.: Derzhavna ustanova «Instytut ekonomiky pryrodokorystuvannia ta staloho rozvytku NAN Ukrainy», 2012. – 465 s.
2. Khvesyuk M. A., Holian V. A. Instytutsionalne zabezpechennia zemlekorystuvannia: teoriia i praktyka: Monohrafiia // K.: Knyzhkove vyd-vo NAU. – 2006. – S. 260.
3. Tretiak A.M. Kontseptualni zasady rozvytku v Ukraini suchasnoi bahatofunktionalnoi systemy upravlinnia zemelnymy resursamy / A.M. Tretiak, R.M. Kurylytsiv, N.A. Tretiak // Zemlevporiadnyi visnyk. – 2013. – № 9. – S. 25–28.
4. Martyn A. H. Rehuliuвання rynku zemel v Ukraini: monohrafiia // K.: Ahrar Media Hrup. – 2011. – S. 254.
5. Dorosh O. Orhanizatsiino-instytutsionalne zabezpechennia terytorialnoho planuvannia zemlekorystuvannia sil'skykh terytorii // Ekonomist. – 2015. – №. 8. – S. 22–25.
6. Ibatullin Sh. I. Kapitalizatsiia zemel prymiskykh zon velykykh mist: teoriia, metodolohiia, praktyka // K.: NAU. – 2007. – T. 259.
7. Martyn A. H., Yevsiukov T. O. Stan zemelnykh vidnosyn yak stryumuichy faktor rozvytku produktyvnykh syl Ukrainy // Materialy mizhnarodnoi naukovoï konferentsii, m. Kyiv. – 2009. – T. 20. – S. 289–292.
8. Sakal O. V. Oblik zemelnykh resursiv yak peredumova efektyvnoho zemelnoho administruvannia. – 2013.
9. Zemelnyi kodeks Ukrainy vid vid 25.10.2001 № 2768–III [Elektronnyi resurs]. – Rezhym dostupu : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2768-14>
10. Tretiak A. M. Naukovi osnovy zemleustroi. // K.: TOV «Tsentr zemelnoi reformy Ukrainy», 2002. – S. 10.
11. Zakon Ukrainy «Pro zemleustrii» vid 22.05.2003 № 858–IV. [Elektronnyi resurs]. – Rezhym dostupu : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/858-15>

12. Zakon Ukrainy «Pro osnovy mistobuduvannia» vid 16.11.1992 № 2780–XII. [Elektronnyi resurs]. – Rezhym dostupu : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2780-12>

13. Bystriakov I. K., Mantsevych Yu. M. Vykorystannia prostoru u ploshchyni suspilnykh peretvoren v Ukraini // Visnyk Natsionalnoi akademii nauk Ukrainy. – 2015. – №. 11. – S. 67–76.

14. Sorokyn P. A. Chelovek. Tsyvylyzatsiia. Obshchestvo / Obshch. red., sost. y predysl. A. Yu. Sohomonov: Per. s anhl. – M.: Polytyzdat, 1992. – 543 s.

15. Maruniak Ye. O. Terytorialne (prostорове) планування: зміст, еволюція та основні сучасні напрями // Український географічний журнал. – 2014. – №. 2. – С. 22–31.

Дані про автора

Бегаль Іван Іванович,

аспірант Державної установи «Інститут економіки природокористування та сталого розвитку Національної академії наук України».

б-р Тараса Шевченка, 60, м. Київ, 01032, Україна
e-mail: begalivanarhzv@gmail.com

Данные об авторе

Бегаль Иван Иванович,

аспірант Государственного учреждения «Институт экономики природопользования и устойчивого развития Национальной академии наук Украины».

б-р Тараса Шевченко, 60, г. Киев, 01032, Украина.
e-mail: begalivanarhzv@gmail.com

Data about the author

Ivan Behal Ivan,

postgraduate Public Institution «Institute of environmental economics and sustainable development of the National academy of sciences of Ukraine».

blvd. Taras Shevchenko, 60, Kiev, 01032, Ukraine.
e-mail: begalivanarhzv@gmail.com